

©2020, Nadia Le Jeune

Titel: Weduwe op eigen wijze

Auteur: Nadia Le Jeune

Verantwoordelijke uitgever: Hanneke Dhaese, Uitgeverij Inkt

Cover en portret: Peter De Schryver

ISBN 9789083092423

NUR 749

De namen die in het boek voorkomen zijn fictieve namen en niet gerelateerd aan de desbetreffende personen.

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

**Weduwe
op
eigen
wijze**

Nadia Le Jeune

INLEIDING

Huisje, boompje, veel liefde en een groot gezin. Sang en ik, we willen het beiden heel graag en zo snel mogelijk. De huizenzoektocht is mijn taak, we wonen in de stad met de grootste markt van België. Ondanks de prachtige tuin die we achter dit huis hebben gemaakt, kan ik hier niet aarden. Voor mij is elk huis buiten de stad of net aan de stadsrand goed genoeg, zolang we maar samen zijn met ons vijfjes, de drie kinderen, mijn man, Sang en ik.

Iedere avond als Sang thuiskomt, liggen er advertenties klaar van huizen die te koop staan in de randgemeenten, ze belanden ook dezelfde dag bij het oud papier.

“Nadia, ik wil geen nieuwbouw woning of iets supermodern, ik wil een huis met een verhaal” verklaart Sang.

“Lieve schat, we kunnen ons eigen verhaal maken in dat nieuwe huis, ik wil hier weg!” is mijn argument.

“Alleen als het huis een zwart-wit vloer heeft, dan kopen we het”, bekrachtigt mijn halve trouwboek zijn argument.

Iedere zaterdagmorgen ontvluchten we de stad, we gaan dan met de kinderen naar de markt in mijn geboortedorp. Een aantal zaterdagen rijden we voorbij een huis dat te koop staat, in een landelijk dorpje. We vinden het beiden mooi, kijken elkaar aan en concluderen: “Dat is boven ons budget.” Die ene zater-

dag in april 2003 is het anders: “Als we nu niet stoppen, zullen we nooit weten of dit huis bij ons past: “Sang stopt en draait de auto, we stappen uit, bellen aan ... De deur wordt geopend, ik zie een zwart-wit betegelde gang en krijg een warm gevoel, Sang kijkt naar mij met zijn ogen zoals alleen Sang dat kan. Een huis bezoeken met onze drie kinderen, is één ding, overgaan tot de aankoop is een ander ding, iets waar mijn ventje heel goed in is. In de grote vakantie verhuizen we naar ons droomhuis, een huis met een verhaal ... Zo vertelt de wijkagent die komt vaststellen of we wel degelijk in ons huis wonen: “Dit is het huis van madame Leonie, ze woonde hier vroeger met haar 10 kinderen.” “Leuk, ik reed hier vroeger als kind vaak voorbij, keek steeds naar dit huis, op de ene of andere manier heeft het me steeds geboid en nu mag ik erin wonen met ons gezinnetje”, verklaar ik. “Het beste samen”, groet de agent terug.

10 jaar later ben ik de jonge weduwe met haar drie kinderen, die in dat huis woont. We hebben ons eigen verhaal gemaakt in het huis, Sang, de kinderen en ik. Ons verhaal is een liefdesverhaal dat verder loopt dan de dood, verder dan tot aan de hemel. Sang heeft zijn negenjarige strijd tegen leukemie verloren. We hebben er beiden over gepraat hoe het zal zijn als ik alleen verder moet met de kinderen. Sang heeft alle papieren minutieus voorbereid, omdat hij weet hoe slordig ik daarin ben. Ik heb een avond les gehad in zijn bureau waar hij mij toonde waar alle paperassen lagen. Sang zei: “Doe het op jouw manier, Nadia. Dan is het goed.”

Na zeven jaar jonge weduwe te zijn, ben ik nu minder jong en door het felle rouwen heen, hoewel rouwen zelf, denk ik, nooit zal overgaan, zijn de scherpe kantjes eraf. Ik zal altijd weduwe blijven, zoals ik altijd mama en vrouw wil blijven. Het wordt me soms expliciet gevraagd, meestal heel voorzichtig: “Nog geen nieuwe liefde in je leven?” Of een enkele keer heel cru en onbeleefd: “Vergeet Sang, zoek een ander...”

“Je man is dood weet je wel?” Op dit laatste kan ik een heel duidelijk antwoord geven: “Ik weet dat Sang dood is, maar ik zal hem nooit vergeten, dat wil ik niet, dat verdient hij niet!” Het leven gaat door, wie wil, kan verder meegaan in mijn, soms vierkant, draaiende wereld. De wereld van een alleenstaande moeder met drie pubers. De wereld van een weduwe die terug wil leven en zoekt hoe dat moet zonder. De wereld van het meisje met haar drie, jonge eikjes zonder de grote eik. Ik laat me niet ‘Duwen’ in een wereld die niet past bij mij. Ik doe het op mijn ‘eigenwijze’ manier. Gedurende mijn soms eenzame tocht van zeven jaar weduwe, heb ik ontdekt dat liefde sterker is dan de dood. “Missen, is graag zien in de hemel”, zeg ik wel eens. Ongeacht of er nog een nieuwe liefde in mijn leven komt, blijf ik de trotse weduwe van Sang.

Er is steeds een stuk "We": mijn kinderen, broer, familie, vrienden, kennissen en medemensen in deze wereld, die me helpen duwen. Er is vooral een "We" in mijn ziel: mijn mama, papa en Sang, de beste man van de hele wereld. Ze geven me de energie om nieuwe deuren open te ‘Duwen’, daar waar andere deuren

sluiten.

Dit boek is geen leidraad of stappenplan hoe je moet rouwen, noch leven als weduwe. Het is een autobiografie van een weduwe die graag zelf haar levenspad kiest, samen met haar kinderen. Ik leef verder als ‘jonge’ weduwe op zoek naar de vrouw in mij. Dit is mijn verhaal zoals het leeft in mijn hoofd en waarvoor ik jullie van harte uitnodig om mee te volgen. Zo is “Weduwe op Eigen Wijze” geboren.

Mijn pad zal altijd vol kronkels blijven, op de zijwegen vind ik trouwens de mooiste plekjes en kom ik tot rust. Wie graag even mee door de bocht stapt, is welkom.

1. GEWOON DOOD

Deze nacht hebben de kinderen goed geslapen. We slapen nog steeds samen in onze slaapkamer. Verdorie, mijn slaapkamer, niet onze slaapkamer. Nooit zal ik de man die ik liefheb, nog naast me voelen. Nooit zal ik zijn regelmatige ademhaling in de nacht nog horen. Nooit meer: “Slaapwel, chou chou.”

Deze tijd gaat wezenloos aan mij voorbij. Ik weet wat ik moet doen, Sang en ik hebben er de laatste dagen voor zijn sterven over gepraat.

“Een hartverwarmende uitvaart moet het worden, Nadia,” zei hij, “geen klaag- en huilviering. Ik ben eenenveertig jaar, veel te jong om te sterven, dat is al triest genoeg. Bovendien wil ik dat niemand mijn dode lichaam nog ziet. Dit kankerlichaam is niet wie ik ben. Ik wil dat iedereen zich mij herinnert zoals ze me kennen. Geen groeten aan mijn dood lichaam. Ik wil rust.”

Ik heb het gevoel dat ik de laatste dagen doorbreng op dezelfde stoel in onze woonkamer, die uitgebouwd is tot klein kantoor-tje. Rouwbrieven worden geschreven, rondgebracht en op de post gedaan. De adressen van Sang zijn familie zijn niet te vinden. Dan maar naar mijn schoonmoeder bellen.

“We hebben twee rouwbrieven nodig: één voor de familie en

één om in de supermarkt te hangen, zodat iedereen kan lezen dat mijn zoon dood is”, klinkt het aan de andere kant van de lijn.

Ik weet niet wat ik hoor, is dit traditie over de taalgrens of een idee van mijn schoonmoeder? “Geen enkele onbekende hoeft te weten dat mijn man dood is. Wie Sang heeft gekend, krijgt een rouwbrief”, snerp ik door de telefoon.

“Maar de vrienden van Sang moeten toch weten dat ze bloemen kunnen sturen voor de begrafenis”, argumenteert de Franstalige kant.

“De vrienden van Sang kopen zijn doodskist en zijn aanwezig op de begrafenis. Het is niet om ter meeste bloemen op het kerkhof! Het is geen wedstrijd, begrijp je dat?” schreeuw ik huilend door de telefoon.

Iedereen is stil in huis. Als een hoopje ellende zak ik in elkaar terwijl ik roepend en schreeuwend het telefoongesprek vertel. Mijn vriendinnen proberen me te sussen, troosten en te kalmeren. Ik voel mijn hart kloppen tot in mijn keel. Pas als ik in de zetel zit, kom ik tot rust. Ann, één van mijn vriendinnen, beslist om een aantal doodsbriefjes in een grote briefomslag naar het adres van mijn schoonmoeder te verzenden.

Die nacht ronkt het telefoongesprek als een helikopter door mijn hoofd. Elke omwenteling van de propeller zorgt voor een extra hartslag en een onrustige ademhaling. Ik besluit naar buiten te gaan. De kinderen merken er niets van, ze slapen. In de tuin loop ik naar mijn Eik. Ik wil lucht! Ik stik! Ik krijg geen adem! Ik huil met mijn gezicht tegen de gekloofde bast van de

boom.

‘Mijn verhaal over de zieke Eik kan de eerste lezing worden’, denk ik, als ik een tijd later mezelf naast de boom op de grond terugvind, hoor ik de vogels al fluiten. Slapen zit er niet meer in deze nacht.

De zon komt op, als ik besluit om Veerle te bellen. Mijn vriendin is altijd vroeg wakker, zelfs in de vakantie. Ik vertel haar van de ‘Franse helikopter’ in mijn hoofd.

“Nadia, of ze het nu doet of niet, die rouwbrief ophangen in de supermarkten daar, je zal het toch niet weten. Laat het los, je kwelt er alleen jezelf maar mee.” Gelijk heeft ze.

We beginnen vrij snel aan de voorbereiding van de eucharistie. Zeemzoeterige teksten en liedjes worden door mij onmiddellijk afgekeurd. Een aantal prachtige ideeën en songs worden door een vriendin in het uitvaartboekje getypt. Het zal de titel ‘Even tot Altijd’ dragen. Sang en ik hadden graag het ensemble dat onze huwelijksceremonie opluisterde erbij gehad. Helaas zijn deze mensen op vakantie, logisch in deze periode van het jaar.

Er komt onverwachts hulp van de juf van de kunstacademie waar Antonnie muziekles volgt. Zij kent een mannelijke sopraan die wel geschikt is. Zijn repertoire bevat enkele prachtige titels waaraan wij nog niet hadden gedacht. ‘Wij’. Ja, toen waren we nog ‘wij’. Ben ik nu terug gewoon ‘ik’?

De begrafenis, de kist, de uitvaart, kleding voor de kinderen en mij, alles wordt geregeld. Zelfs de catering voor het mini rouw-

bedrijf dat mijn eetkamer is geworden, wordt voorzien. Ik doe niets, zit op een stoel aan de tafel en zeg wat ik wil en niet wil. Mijn vijf vriendinnen zorgen voor alles. Tante Els en nonkel Jan zijn de extra hulplijn voor contacten met de begrafenisondernemer en mijn familie. Dingen die we eventueel vergeten zijn, worden door hen opgelost. Ik voel me omringd met goede zorgen. Er wordt tegelijk gelachen en gehuild, als we tegen of over Sang praten. s' Avonds wil ik graag alleen zijn. De vriendinnen gaan naar huis

“We blijven stand-by. Bel als er iets is.”

“Doe ik”, bevestig ik.

Met vier in huis, dat zijn we al gewoon.

“Papa zal nu nooit meer bellen, hé mama?”

“Nee, schat, papa zal nu nooit meer bellen.”

Ondertussen rollen de tranen over mijn wangen, terwijl ik zes kleine armpjes om mij heen voel.

Een snikhete zestiende juli. Annie, mijn goede vriendin helpt me om de kinderen en mezelf ‘deftig’ te maken voor de begrafenis. We halen herinneringen op over hoe we ons optutten voor naar een galabal te gaan, jaren geleden en hoe we op zo'n gelegenheid, beiden op dezelfde avond, onze mannen hebben ontmoet. Het doet goed om hierover met haar te praten, ook al hou ik het niet droog.

We gaan naar het uitvaartcentrum om afscheid te nemen van Sang. Ik zie alleen de kist, beseft dat er een lijf in ligt. Dat van

mijn ventje, de vader van mijn kinderen. Ik zie Sang zijn dode lichaam daarin liggen, ook al is de kist gesloten. Ik heb zijn corpus nog gezien na zijn overlijden, nadat Patricia, de verpleegster die hem de allereerste keer op de dienst hematologie had ingeschreven negen jaar geleden, hem op zijn sterfbed had aangekleed en ‘mooi gemaakt’, zoals Sang dat zou zeggen. Nu zie ik hem in zijn gesloten kist liggen met ons beertje dat iedere ziekenhuisopname meeging. Daarbij is hij omringd met de laatste cadeautjes die de kinderen voor Vaderdag hebben gemaakt: de schommelstoel van wasknijpers gemaakt door Laure, de kleurrijk beschilderde klomp klei met ‘Je bent een keitoffe papa’ als opschrift van Marie en een kaartje van een voetballende vaderbeer van Antonnie. De laatste drie cadeautjes van de kinderen voor Vaderdag en ons beertje dat iedere ziekenhuisopname meeging. In zijn handen wou Sang graag de paternoster die hij enkele jaren geleden van de Eerwaarde Heer Deken had gekregen. Deken Dirk was trouwens ook nog bij Sang geweest net voor hij stierf. Hij en deken Dirk konden het de laatste jaren heel goed met elkaar vinden. Sang noemde hem een ‘wijze man’. Het geeft mij een gerust gevoel dat deken Dirk de uitvaart zal voorgaan en meegaat naar het kerkhof.

De begrafenis verloopt zoals we hebben gepland. Laure zit naast de kist, ik zit naast haar. Aan mijn rechterkant zitten Marie en Antonnie. “Hoe is het mogelijk dat ik me in een kerk vol mensen moederziel alleen voel?” peins ik. Ik omarm mijn kinderen, ik wil hen dit vreselijke eenzame, koude en kille gevoel bespa-

ren. Ze zijn niet alleen, ze hebben mij, ik wil er voor hen zijn. We begeleiden de kist in stoet tot op het kerkhof, dat zich niet zo ver van ons huis bevindt. “Zo wil ik het, dicht bij jullie”, had Sang gezegd. Op het kerkhof strooien we hartjes op de kist, omdat Sang nu in ieders hart, in min of meerdere mate een speciaal plekje heeft. Dat is ook gebleken uit de prachtige afscheidswaarden die een paar vrienden en een vriendin hebben gesproken, Sang is een ‘hart mens.’ Na de koffietafel gaan we samen met de dichtste vrienden naar huis, dat was ook nog een voorstel van Sang: “Ga na de begrafenis niet alleen naar huis met de kinderen, neem onze beste vrienden mee en drink een glas.” Terwijl iedereen wat ongemakkelijk met zijn glas op ons terras zit, besluit ik de rouwkaarten te lezen.

“Mijn God, wat een flauwekul: sterkte met uw verlies, denk aan de mooie herinneringen. Een internettekstje bij diegenen die creatief willen doen”, reageer ik. Tegelijkertijd zie ik de vrienden naar elkaar kijken en realiseer ik mij dat je als naaste niet veel meer kan doen dan op deze manier je medeleven betuigen.

Iedereen drinkt een glas en besluit dan om stilaan te vertrekken. Het lijkt alsof ze bang zijn en daarom een reden verzinnen om te vertrekken: “We moeten nog ver rijden, het wordt al laat ...” Er blijven nog enkele mensen om mee op te ruimen, dan is iedereen weg.

De kinderen hebben zich ondertussen in de living geïnstalleerd, voor de televisie.

“Gaat het mama?” vraagt Antonnie.

“Ja hoor, schat, het gaat. Nu gewoon nog even papa bellen”, de automatische zin wordt niet meer afgemaakt zelfs niet in mijn hoofd. Er volgen alleen maar tranen, bij de kinderen en mij. “Wat kan samen wenen toch leuk zijn”, merkt Laure op. We lachen en wenen, daarna gaan we slapen.

De dag na Sangs begrafenis en de kinderen beginnen terug over het huisdier dat ze al lang zo graag willen. Voor Sang was vroeger een poes oké, maar mijn neus en die van Marie gingen daar niet mee akkoord. Dus geen poes.

De meisjes stellen voor om een hond als huisgenoot te nemen. Antonnie is helemaal tegen. Ik ben pro, op voorwaarde dat het een hond uit het dierenasiel is. Ik wil zorgen voor een dier dat geen geluk heeft gehad in zijn leven.

De meisjes gaan op surftocht. Ze tikken op de computer ‘dierenasiel hond King Charles’ in. Op het scherm verschijnt een schat van een hond: Ollie. Hij is op de dag van Sangs’ begrafenis in het asiel van Menen binnengebracht en is nog jong. We zijn direct verkocht. Even bellen en ja hoor, we mogen hem ophalen. Die schattige oogjes, de datum, de hond, alles klopt.

Ollie is onze hond. Hij is de speelkameraad van de meisjes, de trouwe voetenligger van Antonnie en de glimlach op onze lippen de laatste dagen.

We slapen vanaf nu ook allemaal weer in ons eigen bed. Het werd te leuk voor de kinderen om tot vervelens toe aan elkaar op allerlei manieren “slaapwel” te wensen. Wat begonnen was